

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Novæ Observationes Et Additiones Ad A. R. P. D. Bartholomæi Gavanti Congreg. Cleric. Regul. S. Pauli ac Sac. Rit. Congregat. Consultoris Commentaria In Rubricas Missalis Et Breviarii Romani

Adjectis Summorum Pontificum & Sac. Rit. Congreg. Decretis usque ad
præsens emanatis

Complectens III. & IV. Partem Commentariorum Gavanti in Rubricas
Missalis

Merati, Gaetano Maria

Augustæ Vindellicorum, 1740

VD18 10783695-002

De Feria 4. Cinerum usque ad Dominicam de Passione. VI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39964

Octavam, uti discurret Bauldry *part. 3. cap. 7. in tit. de Orat.* sectando doctrinam nostri Gavanti in eodem Titulo *de Orat. &c.*

Ceterum de prædictis Dominicis Septuagesimæ, & Sexagesimæ eruditè tractant iidem, quos allegavimus supra de Quinquagesima, nec non Durandus *in Ration. lib. 6.*

cap. 24. & Martene *in trakt. de antiqua Ecclesia disciplina cap. 16.* Alios earundem Dominicarum Ritus nos cum Gavanto tradidimus in nostris Observ. & Addit. ad 2. Tom. sui Thesauri, in quo commentatur Rubricas Beviarii Romani.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti

Tir. VI. De Feria 4. Cinerum, usque ad Dominicam de Passione.

I. Gavant pag. 181. col. 1. n. 1. *Feria IV. s. u. dies Cinerum non est caput Quadragesimæ, &c.* Suprà innuimus, Concilium Aurelianense anno 541. ut Quadragesima ab omnibus servaretur, vetuisse Quinquagesimæ, aut Sexagesimæ Antepaschale jejuniū, & ejusmodi constitutiones Populis & Laicis inservisse, quia Clerici adhuc ex peculiari disciplina inchoabant jejuniū Antepaschale à Dominica Quinquagesimæ; nunc verò iterum dicimus, quòd antiquitus vigeat usus non inchoandi præscriptum quadragesimale jejuniū, nisi Feria 2. post primam Dominicam Quadragesimæ; unde verissimè est, quòd Feria 4. quam diem Cinerum appellamus, non erat caput Quadragesimæ, & reverà tres aliæ Feriæ sequentes titulo carent Quadragesimæ, sed inscribentur *Feria V. Feria VI. Sabbato infra Quinquagesimam*, & prædicta Feria 4. inscripta fuit hoc titulo: *Feria IV. in capite jejunii* in Sacramentario Gregoriano. Ideo autem institutum fuit post aliqua secula initium jejunii antepaschalis in hac Feria, quia plerique vexabantur scrupulo non jejunandi quadraginta dies, sicut fecit Christus Dominus, & idcirco isti quatuor alii dies ante prædictam Dominicam adjecti sunt, ad complendum Quadragesimale jejunium, cum in Dominicis Quadragesimæ non servaretur. Præfati tamen quatuor dies non erant præscripti in Hispania tempore S. Ilidori Hispanensis, neque tempore quarti Concilii Toletani, imò neque Romæ tempore S. Gregorii, qui Romi-

lia 16. in Evangelia expressè dicit, quòd non jejunabatur nisi 36. dierum spatio, propter quòd è quadraginta duorum dierum numerum sex Dominicæ subtrahendæ erant. *Presenti enim die* (hæc sunt præcisa verba S. Pontificis) *usque ad Paschalis sollempnitatis quatuor hebdomadæ veniunt, quarum videlicet duæ quadraginta duo sunt: Ex quibus dum sex dies Dominicæ abstinentia subtrahuntur, non plus in abstinentia, quàm triginta & sex dies remanent, dum verò per trecentos, & sexaginta quatuor dies Annus ducitur nos autem per triginta & sex dies affligimur, quasi Anni nostri deo in Deo damus; unde probabile est, ut censet eruditissimus Menardus in notis & observ. in librum Sacram. S. Gregorii pag. 55. necnon Genecolas *supra cit. cap. 36.* Missam, quæ reperitur in tali Sacramentario, & quæ inscribitur: *Feria IV. caput jejunii*, adjectam esse post obitum S. Gregorii, cum illius tempore, quatuor illos ante primam Dominicam Quadragesimæ dies nulla jejunii lex involverit. Reperitur etiam in Codice Gelasiano à Card. Thomaſio evulgato, de quo jam mentionem pluries fecimus, reperitur, inquam, in dicta Feria IV. post Dominicam Quinquagesimæ Missa sic inscripta: *In jejuniis prima oratio. Feria IV. Oratio autem prædictæ Missæ sic incipit: Inchoavi jejunii questumus Domine benigno favore pro equare, &c.* Quamvis autem Gelasius D. Gregorium præceterit, & quamvis dictus Codex Sacramentorum Gelasio attribuitur, non inde tamen inferendum est, quòd ante D. Gregorium fuerit instituta hæc Mis-*

sa, & quatuor illorum dierum ante Quadragessimam institutum jejunium; nam sicuti in Codice Gregoriano, ita etiam in hoc Gelatiano, de quo loquimur, adjectam fuisse talem Missam censendum est; quamvis enim iste Codex Gelasio tribuatur, tamen ejus autographum, ad cujus exemplar typis traditus fuit cura prædicti Ven. Card. Thomasi, qui & idcirco nunc Thomasius appellatur, non est exaratum nisi paulò ante Annum septingentesimum, ut opinatur doctissimus Moerius lib. 7. de Penitentia cap. 1. num. 15. adeoque post S. Gregorium, ut idem Morinus fuitur, & cum eo Thomasius. Itaque mirum non esse debet, si huic Codici aliqua reperiantur inserta, quæ ævum Gregorianum subsecuta sunt; & reverà in sua eruditissima Præfatione mox laudatus Card. Thomasius ait, se libenter admittere, huic Codici nonnulla esse apposta sequenti seculo, quæ Conditores Codicum Sacramentarium à se supra nominatos, nimirum Leonem, Gelasium, & Gregorium, non sapiunt. Igitur valido innixi fundamento adstruere possumus, prædictam Missam in Feria IV. post Quinquagesimam, Codici pariter Gelatiano adjectam fuisse.

Ex hucusque dictis liquet, Micrologum hallucinatum fuisse, cum capite 46. asseverat, ante S. Gregorium additos fuisse quatuor jejunii dies, qui Quadragessimam præcedunt. Eneas Episcopus Parisiensis in suo libro contra Græcos quest. 3. affirmat, S. Gregorium viginti sex tantum dies, sive sex hebdomada computasse. Rursus etiam ex regula Magistri, quæ habetur part. 2. Codicis Regularum Monasteriorum evulgati à celeberrimo viro Luca Holstenio cap. 28. colligitur aperte, quatuor hosce dies septimo seculo nondum fuisse adjectos. Verùm in prædicta regula eodem capite præscribitur, ut quod Dominice Quadragesima, de quadraginta jejuniiis subtrahunt Monachi, quarta (nempe Feria)

sexta, & Sabbato à Sexagesima, in jejuniiis usque ad Vesperam continuatis, restituantur; ut ita quadraginta in numero jejunia compleantur. Nicolaus I. in epist. ad Bulgaros, his non præscribit, nisi Anni decimas pro jejunio Quadragesima; nimirum triginta sex dies, fortasse quia nondum in omnibus Ecclesiis Occidentalibus accepta erat additio quatuor prædictorum dierum, vel quia Populis recentè conversis eam non proponere Pontifex satius judicavit. In Ecclesia Mediolanensi usque ad tempora S. Caroli, non incipiebatur abstinencia, & jejunium, nisi Feria II. post Dominicam primam Quadragesima, quæ dies erat lætitiæ, & majorum Bacchanalium. Et liquido apparet ex ejus vita exarata, ejusque Conciliis, quantopere sudaverit in suppressendis prædictis Bacchanalium solatiis, quæ ætate sua nondum desierant in prædicta Dominica, iisque abstinencia curaverit substituere, non immutatis tamen quatuor diebus dictam Dominicam primam Quadragesima præcedentibus. *Edicimus præterea* (en Decretum S. Caroli, quod legitur in Actis Eccles. Mediol. pag. 12.) *ut in Provincia nostra proxima quarta Feria post Quinquagesimam omnes quadragesimalis observantia inuicem faciant. Præter Civitatem Mediolanensem, easque Diœcesis partes, ubi ex D. Ambrosii instituto Divina Officia celebrantur.* Aliud verò Decretum: Quod in Quadragesima diebus, prima Dominica etiam in Ecclesia Mediolanensi numerari debeat, ac proinde à cibus, qui quadragesimali tempore lege jejunii vetiti sunt, eo die sit abstinendum, sicut aliis Dominicis Quadragesima, habetur in quinta Synodo Dicecesiana, & inter Acta dictæ Ecclesie pag. 382. Verùm quamvis nunc in Ecclesia Mediolanensi prædicti quatuor dies primam Dominicam Quadragesima præcedentes, non sint obnoxii legi jejunii quadragesimalis, & quamvis olim omnes hoc modo quadraginta completis diebus, exemplo Christi, Moylis, & Eliæ, non je-

janarent, tamen dicebantur quadraginta dies, & Quadagesimam jejunare, ut notat Socrates lib. 5. *Historia Eccles. cap. 21.*

Ceterum non unam fuisse olim jejunii quadagesimalis observandi rationem, sive apud Catholicos, sive apud Hæreticos, sive apud Græcos, sive apud Latinos, liquet ex citato Socrate eodem loco, necnon ex Sozomeno lib. 7. *Histor. Eccles. c. 10.* Idem etiam palam est ex S. Leone Papa *serm. 4. in Quadagesima*, & fultus ex Auctore *dissert. 6. de jejunio, seu Notarum*

ad eundem Sermonem quartum de Quadagesima. Idem ex Cassiano *collat. 21. cap. 27.* ex S. Dorotheo *doctrina 15.* ex Baillieto *4. de Institut. Quadagesima n. 4. pag. 380 seqq. supradicta editionis*, & denique ex Thomassinò *in tract. de jejunio part. 2. cap. 1. §. 2.* in quibus ex professo agit de additione prædictorum quatuor dierum ad jejunium quadagesimale ante primam Quadagesimam Dominicam.

Pro Ritu sollemni Benedictionis Cinerum.

II. Rubr. n. 2. pag. 182. *Ante Missam benedicuntur Cineres, &c.*) Antequam disseramus de præfenti Ritu benedicendi Cineres hac Feria IV. in capite jejunii, operæ pretium duco, aliqua tradere circa originem & antiquitatem ejusdem ceremoniæ & Ritus. Regino (editus à Baluzio pag. 135.) Auctor IX. Seculi, à nonnullis antiquis Conciliis desumpsit publicæ pœnitentiæ, & sacri Cineris Ritus. Aderant pœnitentes præ foribus sacrarum ædium, cilicio & sacco induti, nudis pedibus, & omnia præferentes demissionis argumenta; aderat quoque Episcopus, & Presbyteri, quibus pœnitentium flagitia, ac mores perspecti erant, debitasque pœnas eis imponebant, deinde adspergebant eos aqua lustrali, & sacro Cinere, aliaque præstabantur, ut videre est apud eundem Auctorem, & apud Thomassinum, qui ejusdem verba refert lib. 2. de *Festorum celebratione cap. 13. num. 13.* Similia legi possunt apud Martene de *antiqua Ecclesie disciplina cap. 17.* ubi variarum Ecclesiarum ordines collegit, quibus omnes IV. hujus Feriæ Ritus exhibentur. Eadem pariter colliguntur ex S. Isidoro Hispalensi lib. 2. de *Officiis cap. 16.* & ex Grancolas lib. 2. *cap. 43. sui Commentarii in Breviarium Romanum*, ex quorum Auctorum placitis, & traditis duo palam fiunt; primum, sacros Cineres, quibus hac die omnes aspergi solemus, ad solos publicos pœ-

nitentes olim pertinuisse, sed succedentibus temporibus aliquos pietate insignes voluisse participes esse harum publicarum humilitationum, & Cinere sacro etiam conspergi cum publicis pœnitentibus, quod postea tam multi imitati sunt, ut in communem jam transierit consuetudinem Seculis XII. & XIII. secundum, quod ex prædictis Auctoribus deducitur, est, olim prædictis ceremoniis & Ritibus consecrata fuisse juniorum primordia ineunte Quadagesima, adeoque post primam Dominicam Quadagesimæ. Ex quo notem hæc Feria IV. post Quinquagesimam incepit jejunium, & appellari cœpit Feria IV. in capite jejunii, eidem Feriæ annexæ fuerunt etiam ceremoniæ illæ sacræ, quæ per publicis pœnitentibus Ecclesiæ reconciliandis, ineunte Quadagesima, exercebantur.

Postquam cessavit in Ecclesia disciplina publicæ pœnitentiæ, nulla alia remanuit in Ecclesia, saltem Occidentali, reliquæ ejusdem pœnitentiæ, nisi hæc sacerorum Cinerum aspersio, & jejunii quadagesimalis observantia.

Transitum igitur faciendo nunc ab antiquo ad recentem Ritu aspergendi Cineres super hominum capita; dicimus, quod antequam incipiant recitari Horæ Canonice, per Sacristam, vel per aliquem Acolythum, hora competenti parari debet Altare majus simpliciter cum sex candelabris de more, & sine aliis or-

namentis

amentis, quæ sollempnitatem sapiunt. Color autem antipendi, sicut & omnium paramentorum, debet esse violaceus. Item super Altare præparabitur Missale in cornu Epistolæ super Pulvino violaceo, aut Legili, inter dictum Missale verò, & cornu Epistolæ collocabitur Vas argenteum, seu ex alia decenti materia confectum, cum cineribus de combustis ramis palmarum, sive aliarum arborum, præcedenti Anno in Dominica Palmarum benedictis. Dictum autem Vas debet esse cooperatum, vel operculo simili, vel Velo violaceo, usque ad Benedictionem Cinerum. Ex Billo *lit. F. n. 4. §. 1. & Castaldo lib. 3. sect. 4. cap. 2. n. 4.* A prædicto Altari tamen non est amovendum SS. Sacramentum (si adesset) pro hac functione; esto Sacerdos ipsi Altari terga vertere debeat in Cinerum distributione. Bauldry *part. 4. cap. 4. art. 1. n. 4. & Billus lit. B. n. 86. §. 2. contra Castaldum loc. supradict. cap. 2. n. 3.*

In Abaco verò, seu Credentia Altaris maris, præter consueta, præparari debet Vas aquæ benedictæ cum Aspersorio, Pelvis cum medulla panis, & Vas aquæ, ac Manutergium pro lotionibus, & extersione manuum Celebrantis post Cinerum distributionem. Præterea Thuribulum cum Navicula, & thure. Quia autem post Cinerum Benedictionem, & distributionem debet cantari Missa Conventualis, super eandem Credentiam possunt etiam præparari Calix cum Velo, & Bursa coloris violacei, & pellicula cum Ampullis vini, & aquæ, & napulla ad manus tergendas; Velum hamerale, & Stola latior, quæ inservire debet Diacono; & quæcumque alia, quæ sollempnitati adhiberi in Missa sollempni.

Denique in Sacristia debent præparari tria, vel quatuor Superpellicæ pro Clericis, juxta morem Ecclesiarum. Deinde Pluviale violaceum pro Celebrante, item Planetæ plicate pro Ministris Sacris, & duæ Stolæ pro Celebrante & Diacono, cum aliis consuetis paramentis pro Missa sollempni; Thuriferarius item parabitur in loco congruo juxta morem.

III. Gavant. pag. 182. col. 1. lit. a *Debeni autem esse aridi, &c.* Cineres, qui debent præparari à Sacrista, ut diximus, debent esse aridi, non in modum luti, ut declaravit Sac. Congregatio in Decreto allato à Gavanto, & dato in nostro Indice sub num. 17.

IV. Gavant. pag. 182. col. 1. lit. b *Finita Nona, &c.* Incepta Hora Nona in Choro, Celebrans præcedentibus Ministris & Clericis ex more, perget ad Sacristiam, ubi sumet paramenta supradicta cum iisdem, & accensis sex cereis in Altari per aliquem Acolythum, finitaque Hora Nona in Choro, ut præscribunt Rubricæ Missalis *in proprio de tempore*, nunquam verò post Tertiam, ut declaravit S. R. C. in Decreto edito die 22. Januarii 1701. & dato in nostro Indice sub n. 550. Celebrans Stola & Pluviali cum Alba (vel Alba & Stola tantum in minoribus Ecclesiis) paratus, & Ministri cum Planetis plicatis in majoribus Ecclesiis, sed sine Manipulis; vel in Ecclesiis minoribus, ut supra, in Albis, cum Stola à Diacono, sine Manipulis procedunt, &c.

V. Gavant. pag. 182. col. 2. lit. e *De Sacristia ad Altare, &c.* Parati de supra Sacerdos, Ministri, & Clerici, à Sacristia discedentes more solito, procedunt ad Altare majus, præcedentibus Thuriferario sine thuribulo & navicula, sed manibus junctis, habente ad sinistram alium Acolythum ministraturum Vas aquæ benedictæ (secundum numerum Clericorum, alioquin sufficit unus ex Ceroferariis ad ministrandum postea Vas prædictum) etiam manibus junctis, deinde sequuntur Ceroferarii cum candelis accensis, quos sequitur Ceroferarius; denique Ministri Sacri hinc inde à lateribus Celebrantis, manu proximiori (altera infra pectus admota) simbrias anteriores Pluvialis Celebrantis elevantes, unusquisque à parte sua, & ii tres recto capite procedunt, Celebrans verò manus junctas tenet ante pectus. Si tamen Celebrans non habet Pluviale, tunc Ministri Sacri procedunt ad Altare unus post alium, manibus junctis ante pectus, & capi-

& capi-

& capite tecto. Bauld. part. 4. cap. 3. art. 2. n. 4. Bissus lit. B. n. 84 §. 2.

VI. Gavant. pag. 182. col. 2. lit. f. *Celebrans osculato Altari in medio.* Cum ad Altare pervenerint, illud reverenter salutant cum debitis reverentiis nudo capite, deinde Clero sit ab iisdem solita reverentia, ut sit in Missa sollemni; postea ascendunt ad Altare, quod Celebrans osculatur in medio, Ministris Sacris unico genu genuflectentibus; Ceroferrarii interim deponunt candelabra super credentiam, & apud illam stant.

VII. Gavant. pag. 182. col. 2. lit. f. *Accedit ad librum.* Mox Celebrans, & Ministri Sacri ad librum positum in cornu Epistolæ accedunt, ubi ipse Celebrans stat inter utrumque Ministrum, ut docet Gavantus, ita tamen, ut prædicti Sacri Ministri aliquantisper ab Altari distent. Bissus lit. B. n. 86. §. 3. & Celebrans legit submissa voce, & manibus junctis, Antiphonam: *Exaudi Domine*, quæ interim in choro cantatur ad modum Introitus Missæ. Bauldry part. 4. c. 4. art. 1. n. 5. & Bissus sup.

VIII. Rubric. n. 3. pag. 182. *Non vertens se ad Populum, &c.* Cantata in choro supra dicta Antiphona, Sacerdos adhuc stans in cornu epistolæ, non vertens se ad Populum, dicit manibus junctis: *Dominus vobiscum*, & choro ad omnia respondente, subdit statim, manibus item junctis, quatuor Orationes sequentes, prout in Missali describuntur (junctæ enim manus, debent teneri ad Orationes in omnibus Benedictionibus ex Missali) & etiam *Oremus* dicit manibus junctis, caput Cruci inclinando de more. Nicolaus de Bralio part. 3. cap. 5. n. 4. In choro autem hoc tempore omnes stant facie ad Altare versa. Bauldry, & Bissus sup.

Dum Celebrans dextera format signum Crucis super Cineres, sinistram ponit super Altare, & Diaconus à dexteris Celebrantis elevat anteriorem simbriam Pluvialis, ne eum impediat. Gavant. Bauld. & Castald. cit. n. 6.

IX. Rubric. n. 4. pag. 182. & Gav. ib. col. 1. lit. g. *Imposito incenso in Thuribulo de more, &c.*

Dum Celebrans legit Orationes prædictas in Tono Feriali, Thuriferarius parat thuribulum cum igne tempestivè, & alius Acolythus Vas aquæ Benedicte, firmantque se ambo prope Diaconum. Tum finitis Orationibus Sacerdos ibidem ponit incensum in Thuribulo, more solito illud benedicens per illa verba: *Ab illo benedicatis, &c.* ministrante Thuriferario thuribulum, & Diacono Naviculam, ut mos est. Bissus lit. B. num. 86. §. 5. Bauldry part. 4. cap. 4. art. 1. n. 6. quo facto Thuriferarius aliquantulum recedit (Naviculam verò super Credentiam reponit, solo thuribulo retento) ut cedat locum Acolythis habenti Vas aquæ benedicte.

X. Rubric. n. 4. pag. 182. & Gav. ib. col. 1. lit. h. *Aspergit in medio, &c.* Dicitur Acolythus tenens Vas aquæ benedicte accedere ad Diaconum, eique sine osculis porrigit aspersorium, quod postea Diaconus cum osculis aspersorii, & manus, porrigit Celebranti; ut notat Gavant. qui eo accepto dicens remissari voce *Asperges me, &c.* sine cantu, & sine Psalmo, ter aspergit Cineres, in medio scilicet, à dexteris, idest in parte suæ sinistræ opposita, & à sinistris.

XI. Rubric. num. 4. pag. 182. & Gavant. ib. col. 1. lit. l. *Ter adolet eodem modo, &c.* Deinde reddito aspersorio Diacono, ab eodem accipit thuribulum cum osculis (parrectam ipsi Diacono à Thuriferario sine osculis) & ter incensat Cineres eodem modo, quo aspersit, nihil tamen dicens; incensatis Cineribus reddit thuribulum Diacono, & hic Thuriferario, qui thuribulum, dempto tamen prius igne, reponit super Credentiam, sicut etiam alius Acolythus debet reponere Vas aquæ benedicte super eandem Credentiam, vel in alio loco congruo. Bissus sup. §. 5. & Bauldry sup. n. 7.

XII. Rubr. n. 4. pag. 182. & Gavant. ib. col. 1. lit. m. *Dignior Sacerdos, in suo thuribulo Chryali, &c.* Celebrans postquam incensatis Cineribus reddiderit Diacono thuribulum, se recipit ad medium Altaris, ibique nudo ca-

rite (ex Decreto S. R. C. 18. Julii 1626. in nostro Indice sub n. 200. in quo præscribitur, quod Cineres, Candelæ, & Palmæ distribuuntur à Celebrante detecto capite) stat conuertitur ad Populum, medius inter Diaconum à dexteris tenentem Vas Cinerum, & Subdiaconum à sinistris, omnes aliquantulum ab eisdem Altaris fronte distantes; interim Cereemoniarius accedit ad digniorem Sacrodotem de choro, & facta ei reverentia, cum suis habitu choralis, sed sine Stola, ut notat Gavantus, & ut declaravit S. R. C. per Decretum editum die 14. Februarii 1705. & datum in nostro Indice sub n. 590. cum dicitur ad Altare, quò cum pervenerit ille dignior de choro, habens præfatam Ceremoniam à sinistris, vel alium Ministrum præcedentem, accedit, facta choro debita inclinatione, ad Altare cum genuflexione, si non sit Canonicus, & si sit Tabernaculum SS. Sacramenti, semper etiam à Canonicis facienda est genuflexio.

XIII. Gavant. pag. 182. col. 2. lit. n. *Stant quidem, &c.* Et postea facta Celebranti profunda reverentia, ascendit ad proximiorum gradum suppedaneo Altaris, ubi stans, imponit cineres super caput Celebrantis, stans quidem, & non genuflexi, sed capite inclinato, & manibus junctis; Bissus sup. lit. n. 36. §. 6. & Bauld. part. 4. art. 2. n. 2. In ponendo Cineres, format Sacerdos dignior de Clero super caput ipsius Celebrantis signum Crucis, dicendo interim: *Memento homo, quia pulvis es, & in pulverem revertetur.*

XIV. Rubr. n. 4. pag. 182. & Gavant. pag. 183. col. 1. lit. o. *Ipsemet Celebrans, &c.* Si non adit alius Sacerdos præter Celebrantem, tunc ipsemet Celebrans genuflexus utroque genu super suppedaneum Altaris, facie ad illud versa, sibi ipsi imponit Cineres in capite, nihil dicendo, sed solum formans

do signum Crucis super suum caput, quasi Cineres à Christo immediate accipiat. Diaconus autem, etiamsi esset Sacerdos, non deberet Cineres Celebranti imponere, cum in eo officio sit Minister Celebrantis, & consequenter illo inferior. Bissus sup. §. 8. Bauld. sup. n. 3. Corsett. trall. 1. part. 2. c. 3. n. 8.

Huc spectat exhibere sequens Decretum: Cineres Episcopo ministrare Feria 4. cinerum, non ad primam dignitatem, sed ad Canonicum eo die Celebrantem pertinet. S. R. C. 28. Maji 1616. & datur in nostro Indice sub n. 156.

Sic etiam habetur in Ceremoniali Episcoporum lib. 2. cap. 18. num. 8. Tunc autem sedet Episcopus officium faciens sine Mitra & sine Birreto, & Canonicus celebraturus Missam solus accedit ad eum, facta Altari, & Episcopo reverentia; & imponit cineres in caput ipsius sedentis, dicens, *Memento homo, &c.* quo facto Episcopus accipit Mitram, & extensa super ejus gremio mappa munda per duos Acolythos, imponit Cineres eidem Canonico Celebranti, ante se inclinato, dicens: *Memento homo, &c.*

Hoc loco etiam adnotandum occurrit, quòd Sacra Episcoporum & Regularium Congregatio in una *Lucina*, ut habetur apud Nicolium in *Flosculis V. Mitra* sub num. 2. declaravit, quòd candelæ, Cineres, & Palmæ, distribuuntur stando cum Mitra in capite ab eo, qui habet privilegium eam gestandi, & hoc sub die 18. Februarii 1650.

Romæ verò in Cappella Pontificia, cum Papæ à Magno Penitentiario distribuuntur Cineres, nullum profertur verbum, ut advertitur ex Ordine Romano Petri Amelii Galli Urbani V. Sacristæ anno 1378, quamvis olim etiam, dum Pontifici imponebantur Cineres, dicerentur communia verba: *Memento homo, &c.*

Pro Ritu Sollemni Distributionis Cinerum,

XV. Rubric. n. 5. pag. 183. *Dum cantatur Antiphona, &c.*) Dum incipitur distributio cinerum, in choro cantatur Antiphona: *Immutemur habitu, &c.* & alia, quæ chorus prosequitur, & si sit magnus Populi Conventus, repetitur usque ad finem distributionis. Videant autem cantores, ne desint Clerici, qui continuo cantent; ideò post reditum priorum, ii cantent, & alii procedant ad cineres capiendos, vel si sint pauci, unus post alium procedat. Billus *sup. §. 9.* Bauld. *suprà n. 9.*

XVI. Gavant. pag. 183. col. 1. lit. p. *Sacerdos stans aperto capite, &c.*) Postquam Celebrans à digniori cineres acceperit, stans in medio suppedanei aperto capite (ut statuit S. C. 18. Julii 1626. & habetur in nostro Indice sub num. 200.) & habens Diaconum à dexteris tenentem Vas Cinerum, prius imponit Cineres Sacerdoti digniori, à quo ipse Cineres accepit, genuflexo super suppedaneum Altaris. Bauldary *cit. loc. art. 2. num. 4.* & Ceremoniale Monasticum *lib. 4. cap. 5. §. 3.* & id colligitur etiam ex Decreto edito die 14. Februarii 1705. & dato in nostro Indice sub num. 590. in quo declaratur, quòd dignior è Clero, à quo Celebrans in diebus Purificationis, Cinerum, & Palmarum, accepit candelam, Cineres, &c. debet accedere, & sine Stola, & recipere genuflexus, sicut alii, candelam, Cineres, &c. & osculando manum Celebrantis porrigentis candelam, Palmam, &c. neque huic Decreto refragatur aliud simile Decretum prius editum die 30. Augusti 1664. & datum in nostro Indice sub n. 421. in quo è contrà declaratum fuit, quòd dignior sacerdos, ad quem spectat, Candelam, Cineres, & Palmam, Sacerdoti Celebranti in die Purificationis, in Feria 4. Cinerum, & in Dominica Palmarum ministrare, debent ab eodem Celebrante supradicta accipere stans, non verò flexis geni-

bus. Non, inquam, hoc Decretum adfertur alteri suprà exposito, nam hoc Decretum ultimo loco datum, est conforme dispositioni, quæ habetur in Ceremoniali Episcopi *lib. 2. c. 19. n. 5.* ibi enim legitur, quòd eidem digniori, stanti capite inclinato, Celebrans Cineres imponit. Dicendum est igitur, quòd hoc secundum Decretum loquitur de sacerdotibus in dignitate constitutis, ut multi solent esse in Cathedralibus, ad quorum unum spectat ministrare Cineres Celebranti, & ideò ab eodem Celebrante accipit Cineres stans, non verò genuflexus. Primum verò et supradictis Decretis loquitur de aliis Sacerdotibus, non in dignitate constitutis, qui recipere debent prædictos Cineres, non stantes, sed genuflexi; & reverà tale Decretum est resolutio, & responsio, data PP. Cappuccini proponentibus tale dubium.

Resumendo sermonem de Sacerdote digniori, qui primus omnium accipit Cineres Celebrante, debet, inquam, eos recipere genuflexus super suppedaneum Altaris, manibus junctis, capite inclinato; quòd & alii observabunt in accipiendis Cineribus. Immediatè post præfatam digniorem Sacerdotem accedunt Ministri Sacri, facta prius Altari genuflexione, & Celebranti reverentia, genuflexi super Altaris suppedaneum ambo simul accipiunt à Celebrante Cineres. Diaconus autem non osculatur Celebrantis manum, sicut nec præfatus Sacerdos, in hac functione, quia id commodè fieri non potest. Alteri tamen discurrendum est in distributione Palmarum, & Candelarum, ut liquet ex primo Decreto superius dato. Diaconus verò in hac functione accepturus Cineres, tradit Vas cinerum Ceremoniario, vel alteri; juxta Rituale tamen Monast. Reformationis Monachorum S. Bernardi *lib. 3. cap. 5. n. 3.* illud deponit super Altare, & acceptis Cineribus, illud recipit denuo, & tunc iterum se locat ad Celebrantem.

lebrantem dexteram, & Subdiaconus similiter ad sinistram, ubi erant prius. Bissus *suprà* §. 10. Bauldry *suprà* num. 4. Corsetus *suprà* n. 3. Castaldus *lib. 3. sect. 4. c. 3. num. 8.* Gerlacus Vinitor *part. 6. tit. 4. n. 9.* Turrinus *part. 3. sect. 1. cap. 2. §. stans.*

Hæc autem dicta sint de illis Ecclesiis, quæ non sunt Cathedralis, nam si in prædictis Ecclesiis Cathedralibus aliqua Dignitas, vel Canonicus aliquis celebret, & Beneficiati, seu Mansionarii ministrent, tunc post digniorem de Clero prius excipiunt Cineres Canonici omnes, quamvis non sint parati, & qui debent stantes, non verò genuflexi, & post eos succedunt supralaudati Ministri Sacri Beneficiati, ut *suprà*, licet sint parati. Ceremoniale Episcopi, *lib. 2. cap. 19. §. 5.* Bauldry *part. 1. cap. 9. num. 18.* Attamen Diaconus & Subdiaconus semper, quantum fieri potest, debent esse ejusdem ordinis cum Celebrante, & non inferioris, contraria consuetudine non obstante, juxta Decretum editum die 8. Maji 1631. à S. R. C. & datum in nostro Indice sub n. 255. in quo statuitur, quod Dignitate, vel Canonico sollempniter celebrante, Canonici pariter pro Diacono, & Subdiacono, & non alii inferiores inservire debent, non obstante contraria consuetudine, &c. Igitur si prædicti Sacri Ministri fuerint Canonici, tunc post præfatum digniorem de Clero stantes, capite tamen inclinato, ante omnes alios, sacros Cineres recipiunt.

XVII. Rubric. num. 6. pag. 183. & Gavent, *ibid.* col. 1. lit. q. *Veniunt alii cum debent reverentis, &c.* Postea accedunt alii de Clero ad Altare (sed primò majores, deinde inferiores, bini simul, vel unus post alium, pro numero Clericorum, ne deficient in choro, qui cantent) ubi facta debita reverentia tam ipsi Altari, quam Celebranti, genuflexi super suppedaneum, manibus junctis, & capite inclinato, Cineres à Celebrante recipiunt, manus tamen Celebrantis non osculando, quia commodè fieri non potest. Verùm si sint Canonici Ecclesiæ Cathedra-

dralis, non genuflexi, sed stantes, capite tamen inclinato à Celebrante Cineres accipiunt. Cerem. Episc. *lib. 2. cap. 19. §. 5.* ut nos *suprà* innuimus; Canonici verò Collegiatarum genuflexi Cineres accipient, nisi inmemorabilis consuetudo obstat, ut docet Bauldry ex S. R. C. *part. 5. lib. 2. cap. 9. art. 2. n. 20.* necnon Turrinus *part. 2. cap. 2. §. Cum Episcopus.* Ita etiam genuflectere non debet Superior Ecclesiæ, quando ab alio accipiat Cineres, si ipsemet functionem tunc non faciat; quod idem dicendum est de Candelis, & de Palmis; quilibet verò, postquam accipit Cineres, redit ad Chorum, idest ad locum suum, facta prius Altari, & Celebranti debita reverentia. Bissus *suprà* §. 11. Datis Cineribus Clero ad Altare, ibi etiam dantur Magistratui, Principibus, & Nobilioribus genuflexis, manibus junctis, ut *suprà*, qui Seculares Principes hac die cedere solent locum, sicut etiam Feria VI. in Parasceve, omnibus de Clero, & præsertim Canonicis paratis, etiamsi essent maximi, & valde potentes, idque quia in acceptione Cinerum ostendere debent humilitatem actus; Magistratus verò, Officialesque omnino capiunt Cineres post omnes de Clero, Ceremoniale Episcoporum *suprà* §. 11. Bissus *suprà* §. 12.

Huc spectat Decretum editum à S. R. C. die 13. Maji 1603. & datum in nostro Indice sub n. 21. in quo declaratum fuit. Quod assistentiæ ratio non habetur in receptione Cinerum, & Palmarum, sed quilibet debet accedere secundum prærogativam sui Ordinis.

Pertinet etiam subsequens aliud Decretum ad supradictam materiam, à S. R. C. editum die 15. Martii 1608. & datum in nostro Indice sub n. 85. in quo habetur -- Quod in accipiendis Cineribus, Candelis, Palmis, &c. attendatur consuetudo in Vicario, & Canonicis. Et idem in thurificatione, & aliis, nisi Canonici sint parati.

Vide etiam aliud Decretum datum in nostro Indice sub n. 606. in quo agitur de præcedentia Vicarii Generalis.

XVIII. Rubr. n. 6. pag. 183. & Gavant. ibid. col. 1. lit r *Populus extragradus Altaris, &c.*) Quia non convenit, ut communiter laici Cineres accipiant ad Altare; idcirco distributis Cineribus Clero, Principibus, &c. Celebrans descendit ad cancellos, ubi laicis utriusque sexus genuflexis (& advertat ne mulieribus imponat Cineres super velum, sed omnino super capillos, ut notat Gavantus hoc loco. Bauldry *part. 4. cap. 4. art. 2. n. 7. Biflus supra §. 13.*) imponit Cineres super caput, singulis verba supradicta repetens, semper in masculino genere, licet facininis distribuat; interim Diacono tenente Vas Cinerum; & in hac Cinerum distributione Diaconus à parte sua manu sinistra, Subdiaconus verò manu dextera, sinistra infra pectus posita, elevant fimbrias anteriores Pluvialis, ne Celebrantem impediunt. Billus *supra*, Bauldry *supra*, Gerlacus Vinitor *supra num. 11.*

XIX. Gavant. pag. 183. col. 1. ead. lit. r *In fine distributionis, &c.*) Completa totaliter Cinerum distributione, Celebrans procedit ad latus Epistolæ per planum, & ibi lavat manus privatè in angulo Altaris; Cerem. Episc. *lib. 2. cap. 19. §. 6.* Bauldry *supra n. 9.* Vinitor *supra n. 12.* Billus *supra §. 14.* vel prope credentiam in plano; Billus *supra*, cum aqua, & mica panis (si tamen distributio Cinerum terminatur ad Altare, quamvis non deceat, tunc Sacerdos manus lavat, stans non in plano, sed super suppedaneum in cornu Epistolæ: Billus *supra*) fundente aquam aliquo Acolyto, & Ministris sacris ministrantibus Mannerium. Lotis manibus, & extersis, Celebrans ascendit per laterales gradus ad cornu Epistolæ super suppedaneum, ibique stans versùs Altare manibus junctis, mediis inter Ministros Sacros, cantat in tono feriali *Domine nobiscum*, & Orationem *Concede nobis Domine*, ut in Missali.

Superest nunc, ut hoc loco exhibeantur sequentia Decreta, quæ ultra alia superius tradita, spectant pariter ad hanc functionem Benedictionis, & distributionis Cinerum,

Benedictiones Palmarum, Candelarum, Cinerum, & alias similes functiones facere, quas faceret Episcopus præsens, eo absente, vel impedito, ad primam Dignitatem, non verò ad Canonicum hebdomadariam pertinet. S. R. C. 21. Martii 1609. & in nostro Indice datur sub n. 95.

Refertur etiam hoc Decretum ab Ursino *Discept. Ecclesiast. tom. 2. part. 2. disp. 1. pro Capitulo Cathedralis Cremenensis, cum Præposito ejusdem Ecclesiæ sub n. 76. q. mibi 190.*

Cineres Episcopo ministrare Feria IV. Cinerum, non ad primam Dignitatem, sed ad Canonicum ea die Celebrantem pertinet. S. R. C. 28. Maji 1616. & in nostro Indice sub num. 156.

Millarum sollempnium celebratio, de die SS. Sacramenti in Processione in ejus Festivitate, Candelarum, Cinerum, & Palmarum Benedictiones, & functiones similes, quas Episcopus præsens in sua Cathedrali facere solet, & debet, juxta formam libri Cereemonialis Episcoporum, absente, vel impedito Episcopo, ad primam Dignitatem, & desistente prima, ad secundam, & sic succedunt pertinet. S. R. C. 25. Junii 1611. in *Orationen. seu S. Severi*, & in nostro Indice datur sub n. 116.

Absente Episcopo, Benedictiones Candelarum, Cinerum, Palmarum, & Fontis fiant per Celebrantem. S. R. C. 12. Junii 1627. & datur in nostro Indice sub n. 209.

Absente Episcopo spectat ad primam Dignitatem distributio Cinerum, Palmarum, &c. 3. Decembris 1672. & in nostro Indice sub n. 449.

Quod quidem Decretum conciliatur cum antecedente, quia supponitur, quod prima Dignitas celebret loco Episcopi.

Benedictiones, & distributiones Candelarum, Cinerum, & Palmarum, non sunt de jure merè Parochialibus. S. R. C. 10. Dec. 1703. & in nostro Indice sub n. 565.

Denique lubet etiam addere Decretum eju-

tum à S. C. Episcoporum, & Regularium die 7. Julii 1615. in Firmiana, & habetur apud Nicolium in Floscalis v. *Benedictio*, in quo Decreto sic statuitur.

In Ecclesiis Regularium, in quibus exerceri consuevit cura Animarum, Benedictio Cinerum, eorumque distributio, pertinet ad Regulares, non ad Parochum.

XX. Gavant, pag. 183. col. 1. ead. lit. r. *Deinde dicitur Missa, &c.*) Terminata supradicta Oratione, Sacerdos descendit in planum Altaris, ubi deposito Pluviali, capit in plano ad cornu Epistolæ ante Altare, non medio (quod tantum Episcopis conceditur) Manipulam, & Planetam violaceam, sicut & Ministri Sacri suos Manipulos sumunt; deinde cum debitis reverentiis Choro, si ante ipsum transeunt, accedunt ad medium ante infimum Altaris gradum, ibique facta debita reverentia Altari, Celebrans incipit Missam more solito. Quando verò Ministri Sacri debeant deponere, & resumere Planetas plicatas, vide ea, quæ tradit Gavantus noster *part. 1. tit. 19. Rub. 6.* & ea, quæ tradita sunt à nobis in nostris Additionibus, & Observationibus ad tit. 1. hujus quartæ partis de Rubricis *Missarum de Adventu n. 4.*

Sacerdos autem, qui celebrare debet hanc Missam, debet esse ille idem, qui benedixit Cineres; & hoc eruitur ex Decreto edito die 12. Junii 1627. à S. R. C. & dato in nostro Indice sub n. 209. de quo Decreto mox mentionem fecimus. Ab aliis, nempe à Fagioli in Calendario perpetuo Rationali, in annotationibus ad Februar. *lit. A. sub n. 6.* allegatur Decretum editum à S. R. C. sub die 26. Februarii 1628. & à Pittono, aliud pariter simile Decretum editum die 2. Aprilis 1640. in quibus declaratur: quod ille idem, qui benedixit Candelas in Festo Purificationis B. M. V. vel Cineres in Feria IV. post Dominicam Quinquagesimæ, aut Ramos in Dominica Palmarum, debet etiam cantare Missam sequentem. Sed non obstante omni diligentia, quam adhibui, in Regestis S. R. C. reperire

non potui hæc duo Decreta, nihilominus ex à nobis allegato primo Decreto sub die 12. Junii 1627. & ex Bauldry *part. 4. c. 4. art. 2. n. 10.* diferte colligitur, ad eundem Sacerdotem spectare Missam sollemnem celebrare, qui Cineres benedixit. Si autem ex aliqua rationabili causa Sacerdos, qui benedixit Cineres, non celebret Missam, tunc finita Cinerum distributione, lotis, exterisque manibus, finitaque ultima Oratione, Sacerdos cum cæteris Ministris ad Sacristiam recedit, facta Altari debita reverentia respectivè, & Choro, & alius Sacerdos cum suis Ministris de Sacristia accedit ad Altare pro Missa celebranda more solito, in qua Missa ad Confessionem, ad Orationes, omnes in Choro genuflectunt ante Epistolam, & etiam Acolythy idem facere debent ad Altare, qui in his Choro se conformare debent. Bauldry *suprà n. 11. Billus tom. 2. lit. M. n. 249. §. 2.*

Dum Celebrans privatè legit *Adjuva nos, &c.* genuflectere debet unico tantum genu ad prima verba, ut commodius possit legere *v. in libro*, & statim surgere. Sed dum cantatur *iste v. à Choro*, genuflectunt omnes, exceptis duobus Cantoribus, & antequam inchoetur, Celebrans, & Ministri Sacri descendunt ad secundum gradum Altaris, ut dum cantatur: *Adjuva nos Deus à Choro*, statim genuflectant in suppedaneo Altaris utroque genu, quod est omnino servandum, & ideo debet Celebrans se expedire à legendo Evangelio submissa voce; quod supponimus potuisse legere ante initium *v. præsertim si cantatur à Choro Graduale*, vel alii *vs. Tractum* antecedentes, ita lentè, ut præfatus Celebrans, dum cantatur, commodè legat Evangelium, ne intra Tractum, & ultimum *v. Adjuva nos*, silentium interponatur, ad quod Cantores omnino advertere debent. Bauldry *sup. n. 13. Billus lit. G. n. 29. Vintor sup. n. 15.*

Præfatio Missæ hujus diei, est propria Quadragesimæ, *Qui corporali jejunio, &c.* quæ quotidie dicitur, etiam diebus Festis, atque

in Missis Votivis, quæ propriam non habent Præfationem, ab hac die inclusivè, usque ad Dominicam Passionis exclusivè. Ad *Sandus*, omnes genuflectunt, usque ad *Pax Domini*, &c. exclusivè. Bissus *lit. G. n. 29. §. 9.* Castaldus, Bauldry, & alii Rubricistæ communiter.

Recitatis consuetis orationibus post Communionem, & dicto à Celebrante more aliàs usitato *Oremus*; Diaconus adhuc stans in cornu Epistolæ post Celebrantem, vertit se ad Populum per latus suum dexterum, nullafacta priùs genuflexione, quia non est in medio Altaris, & ita ad Populum conversus, cantat manibus junctis: *Humiliate capita vestra Deo*; quo dicto, omnibus genuflexis manentibus, & capite inclinato, præter Celebrantem, per eandem viam vertit se ad Altare, & ibi stat à tergo Celebrantis, inclinat us ad Orationem, manibus junctis. Bissus *tom. 1. lit. D. n. 123. §. 46.* Si autem non sit Diaconus assistens in hac Missa, ipse Sacerdos Celebrans persistens in eodem loco ante librum, id ipsum junctis manibus dicit, caput inclinans Cruci, ac postea extensis manibus eadem voce subjungit Orationem super populum in fine Missæ adnotatam, qui modus dicendi Orationem super populum servatur etiam deinceps in omni, ac sola Missa feriali de tempore quadragesimali, usque ad Feriam 4. majoris hebdomadæ inclusivè, non autem in Missis Festivis, ac Votivis, etiam illis, quæ dicuntur in colore violaceo.

Huc usque locuti sumus in suppositione, quòd post Benedictionem cinerum cantetur Missa cum Ministris sacris; si verò dicatur Missa tantum privata, in eo casu, dicta Oratione *Concede*, &c. Celebrans, & Ministri sacri descendunt in planum, ubi deposito Pluviali, si eo utatur, capit in eodem plano ad cornu Epistolæ, & non in medio, Manipulum, & Planetam, & hinc pergit ad medium ante infimum gradum Altaris, ibique facta debita reverentia, incipit Missam de

more: Ministri verò Sacri, factis debitis reverentiis, respectivè discedunt, ac redeunt ad Sacristiam, ubi paramenta reponunt. Bauldry *suprà num. 16.* & Bissus *tom. 2. lit. M. n. 249. §. 5.*

Si verò non adsint Ministri Sacri, tunc Celebrans solus eum uno, aut pluribus Acolythis, ministrantibus Thuribulum, Naviculam, & Aquam benedictam, benedictiones, ut infra, & unus ex illis à dextera elevat partem anteriorem Pluvialis, si eo utatur, manu sinistra, dum cineres distribuit. Bauldry *suprà art. 3. n. 1.*

Quòd si cinerum benedictio fiat sine Crucis, & non sint in choro, qui cantent, tunc Antiphona *Immutemur habitu*, &c. cum supplicatur à Celebrante, antequam cineres distribuat; & finita distributione, lavat manus, ac eas fricat cum medulla panis, ministrante Acolytho, vel Acolythis, si plures sint; vel si nullus addit Acolythus, Ministris Missæ privatæ; deinde dicit Orationem *Concede*, &c. in cornu Epistolæ, & deposito Pluviali, si eo utatur, sumit Manipulum, & Planetam, & Missam celebrat de more. Bauldry *sup. n. 1. & 2.*

Quia demum aliquando in aliquibus locis Populus expectare non potest post Horam Nonam ad accipiendos cineres; ideo possunt summo mane ab aliquo Sacerdote aliqui cineres benedicti, qui deinde suis in Vasis per Altare distribuuntur, ut pro temporis opportunitate Populo satisfieri possit: hæc autem privata benedictio fiet eo modo, quo supra diximus, demptis iis, quæ ad majorem solemnitatem spectant; & in fine Sacerdos lavat manus non in pellicula consuetæ, quantum fieri potest, sed in aliquo Vase ad id præparato, & manuum lotiones, & cineres, qui non erunt amplius usui, in Sacrarium immittuntur. Bissus *tom. 1. lit. B. n. 86. §. 17.* Bauldry *sup. art. 3. n. 2. & 3.*

Subnectere lubet aliqua Decreta, quæ pertinent ad Ritus servandos in Missæ Celebratione hujus Feriæ 4. cinerum. Qui habent privile-

privilegium celebrandi Octavas in Quadragesima, non ideo debent facere commemorationem de Octava in Feria 4. cinerum, neque in Officio, neque in Missa. Ita S. R. C. 24. Januarii 1682. & dabitur hoc Decretum in Indice Decretorum spectantium ad Rubricas Breviarii.

In Feria 4. cinerum non potest cantari ad Altare, ubi exponitur SS. Sacramentum, Missa votiva de Sacramento, sed debet cantari Missa de dicta Feria cum Oratione SS. Sacramenti sub unica conclusione. Ita Clemens XII. in sua constitutione, seu instructione, pro expositione Sanctissimi Sacramenti sub die 20. Januarii 1705. quae instructio datur per extensum in his nostris Additionibus, & Observationibus part. 2. tit. 14.

In hac Feria 4. cinerum non possunt dici Missa votiva, neque Missa Defunctorum, ne loquetur ex Rubricis, & ex Decreto S. R. C. eisdem die 28. Augusti 1627. & dato in nostro Indice sub n. 217.

Quinimo haec dies, juxta Breviarii, & Missa Rubricas, tali privilegio gaudet, ut quolibet Festum, etiam ex majoribus, occurrens transferri debeat in primam sequentem diem non impeditam, ita ut hac die omnino de ipsa Feria celebretur.

Rarius si in Feriis Quadragesimae occurrat Festum duplex, vel semiduplex, sit de eo tantum commemoratio Feriae, & praeterea dicatur tertia Oratio in Missa, prout describitur in Missali, cum Evangelio Feriae in fine. In Ecclesiis autem Cathedralibus, & Collegiatis, dicuntur duae Missae Conventuales; prima de Sancto, cujus celebratur Officium, post Tertiam, cum paramentis coloris tali Officio convenientis, absque commemoratione Feriae, & cum Evangelio Sancti Johannis in fine; altera Missa Conventualis post Nonam, de Feria, absque commemoratione Sancti, cum Orationibus assignatis.

XXI. Gav. pag. 183. col. 2. n. 9. *Feria V.* (i. e. Si in Feriam V. post cineres incidat Festum SS. quadraginta Martyrum, seu dies

decimus mensis Martii, tunc Oratio secreta pro Feria currente accipienda est ex Feria 6. subsequente, quia secreta Festi, & Feriae currentis, tunc coincidunt, ut optime adnotavit noster Gavantus part. 1. Tit. 7. n. 8. lit. Q. & Bauldry part. 4. cap. 5. num. 2.

XXII. Gavant pag. 183. col. 2. n. 11. *In Dominica prima Quadragesimae, &c.* Haec prima Dominica Quadragesimae celebris semper fuit; in ipsa namque ex antiqua PP. traditione olim inchoabatur quadragesimalis observatio, & Ritus, ut supra innuimus, prout etiam adhuc in Ecclesia Mediolanensi juxta Ambrosianos Ritus servatur, & in Romana Ecclesia ab hac die, à vespere videlicet Sabbati praecedentis, incipit Officium proprium temporis quadragesimalis, unde in omnibus Feriis, quibus jejunatur, usque ad Sabbatum Sanctum inclusivè, vespere celebrantur ante comestionem, etiam in diebus Festivis, non verò in Dominicis, quia in eis non jejunatur. Haec prima Dominica, juxta Rubricas Missalis, & Breviarii Romani, est primae classis, unde quodcunque Festum in ea occurrens, etiam Patroni, vel Titularis, seu Dedicacionis propriae Ecclesiae, transfertur in primam sequentem diem non impeditam.

Altare floribus non ornatur, neque apponantur Imagines, seu Reliquiae inter candelabra. Ministri Sacri non utantur Dalmatica, ac Tunicella, sed Planetis plicatis in Ecclesiis majoribus, sicut etiam in omnibus aliis Dominicis, & Feriis Quadragesimae, excepta Dominica 4. prout dicemus, & prout alibi diximus agentes de usu talium Planetarum.]

XXIII. Gavant pag. 184. col. 1. n. 12. *Feria Quatuor Temporum, &c.* In hac prima hebdomada, juxta ea, quae diximus supra, agentes de Quatuor Temporibus, una cum jejunio quadragesimali, celebratur etiam sollemnè jejunium Quatuor Temporum primi mensis in Vere, & quidem juxta ea, quae tradit Gavantus hic, ex Decreto S. Gregorii VII. prout etiam scripsit Micrologus, in lib. de excessibus.

ecclesiast. Observ. cap. 24. & cap. 25. nec non celeberrimus Vir Ludovicus Antonius Muratori in *differt. de jejuniis quatuor Temporum, quæ habetur tom. 2. suorum Anecdotorum* recolantur tamen ea, quæ diximus supra in tertia Adventus hebdomada de talibus jejuniis quatuor temporum, ne iterum repetamus eadem, quæ ibi exarata sunt; nam & ex à nobis ibi traditis constabit, Gregorium VII. non ab initio instituisse, sed potius confirmasse dicta jejunia quatuor Temporum.

XXIV. Gavant. pag. 184. col. 1. n. 13. *Dominica secunda habet, &c.*) Dominica secunda Quadragesimæ est secundæ classis, sicut pariter Dominica tertia, & quarta, & ideo juxta Rubricas, Officium duplex in eis occurrens, etiam secundæ classis, transferatur, & tantum fit de Patrono Titulari, vel dedicatione Ecclesiæ, sed sine Octava, ut melius videbimus in secundo Tomo, in quo tractabimus de Rubricis Breviarii Romani.

XXV. Gavant. pag. 184. col. 1. num. 15. *Dominica quarta, &c.*) Dominica 4. Quadragesimæ pulsantur Organa, & in Missa sollempni Ministri Sacri utuntur Dalmatica, & Tunicellæ coloris violacei; Altare verò paratur festiviùs, quàm in aliis Dominicis, nam adhiberi possunt flores, & Imagines, aut Reliquiæ, quæ non possunt adhiberi in aliis Dominicis. Bauldry *suprà* n. 4. *Vinitor part. 6. tit. 4. n. 2.* Hæc Dominica dicitur *Latere* ab Introitu Missæ; nominata etiam fuit Dominica *Panis*, quia legitur Evangelium multiplicationis Panis, significaturque in ea Populi Christiani liberatio à tyrannica Idolorum servitute. Durandus *lib. 5. cap. 53.* Unde in signum læti diei, Cardinales induuntur vestibus rosaceis, & Summus Pontifex, eundo, ac redeundo à cappella, in signum lætitiæ fert Rosam auream in manu, ab eo benedictam, quam deinde alicui magno Principi mittere solet. Ver enim denunciat, quod post Hyemis turbines succedens mundum lætificat. Antiquitus hæc ceremonia fieri so-

lebat in Ecclesia S. Crucis in Hierosolymis colligitur ex sermone Innocentii III. hæc de habitu. Solebant enim Romani Pontifices hac die tractatum ad populum habere, & hinc Pius II. sermonem pariter hæc Dominica habuit, & Rosam ab eo benedictam, ad suam Senensem Patriam misit. Sixtus vero IV. in signum sui gentilitii stemmatis anno 1471. quercus aureæ ramam Cathedrali S. vone ejus Patriæ dono misit. Quæ sollemnitas quamvis non constat, à quo Pontificatus modo fuerit instituta, est tamen antiqua, & ante Leonis IX. tempora, qui Romanam Cathedralam moderabatur Anno 1050 de quo Cencius Camerarius ait: quod hic Pontifex pensionem annuam pro expensa hujus Rofæ super redditus Monasterii S. Crucis Longorungie imposuerat. Alexander III. Verus Anno 1177. ceremoniam hanc celebravit in Ecclesia S. Marci, ut testatur Petrus Blesensis *sect. 15.* qui eodem seculo scribebat: Anno 1177. n. 18. & ideo ex Car. Beslarione ibidem; & Benedicto Zam Venciarum Duci dono dedit in signum gratiæ Sedis Apostolicæ: Flav. Blondus *de ad. 2. lib. 6.* Clemens Papa VI. Ludovico Regi Neapolitanæ miserat; Odoricus Reynal. *ad An. 1343. n. 11.* Macrius *Hierolexico V. Dominica Latere pag. mih. 218.* De eadem Rofa aurea, quæ continet Muscum, & Balsamum, mentionem faciunt Ordines Romani 11. 12. 13. 14. 15. evulgati à Mabillonio, nec non Innocentius Papa III. *sermone in Dominica Latere, seu de Rosa*, Reginaldus Card. Polus *de Exil. & Rosa aurea*, ad Philippum Regem, & Marianam Angliæ Reginam: Angelus Rocca in *opusculo*, in quo quarit, cur aurea Rofa quarta jejuniæ quadragesimalis Dominica à Summo Pontifice benedici solet, & cur hæc sollemnitas in Basilica S. Crucis in Hierosalem fieri soleat. Gulielmus Durandus in *Ration. libr. 6. cap. 53.* Johannes Baptista Casalius *de veteribus sacris Christianorum Ritibus capit. 81.* Noller Paulus Maria Quarti *de Benedictionibus in parochiali sect. 2.* Claudius Dufresne in *suo Glossario*

Carolus Cartari in suo libro Italicè exarato, & Romæ impresso Anno 1681. cui titulus; *La Rosa d'Oro Pontificia, Racconto Historico*; quibus omnibus addi possunt Edmundus Martene de antiqua Ecclesiæ disciplina c. 19. Franciscus Pagi in vita Urbani II. n. 57. Denique Theophilus Raynaudus in tract. qui continetur in tom. 1. o. *suorum Operum*.

XXVI. Gavant. pag. 184. col. 2. eodem n. 15. *Hac die* (nempe Feria 4. Dominicæ 4.) fiebat *scrutinium Baptizandorum, &c.* De hoc scrutinio Baptizandorum fusè disseruimus in nostris Additionibus, & Observationibus præliminaribus, agentes ex professo de Missa scrutini, unde legi poterunt ea, quæ ibidem à nobis tradita sunt.

Novæ Observationes, & Additiones ad Gavanti
Tit. VII. De Dominica de Passione, & Hebdomada majori.
Pro Ritu servando in Dominica de Passione, & Feriis
sequentibus,

I. Gavant. pag. 184. col. 1. n. 1. *In primis* Historiæ Dominicæ de Passione, &c.) Sabbato precedente Dominicam Passionis, ante Vesperas primas de eadem Dominica, etiam si lux de Sancto, teguntur, juxta Ceremoniale Episc. lib. 2. cap. 20. Cruces, & Imagines Salvatoris per Ecclesiam, Velis violacei coloris, in quibus non appareat ulla figura, seu Imago, ne insignia quidem Passionis; nullæque ponendæ sunt super Altare Imagines Sanctorum. Verùm non solum Cruces, & Imagines Salvatoris, in dictis primis Vesperis de Dominica Passionis, sed etiam Icones Altarium, & omnes Imagines Sanctorum, quæ reperiuntur in Ecclesia, tegi debent, ut decernit S. R. C. 4. Augusti 1663. & datum hoc decretum in nostro Indice sub n. 404. Prædictæ autem Cruces ita velatæ manere debent, usque ad Fer. 6. in Parasceve. Utrum autem Feria 5. in cœna Domini Crux Altaris, in quo celebratur, tegi debeat Velis albo in Missa, & ad mandatum, est quæstio, quæ à nobis resolvetur infra, Feria, inquam, 6. in Parasceve, non solum detegitur Crux adoranda ab Officiatore, sed etiam detegi debent, post talem functionem, aliæ Cruces, quæ sunt in Ecclesia; non item Imagines Altarium, & Icones Sanctorum, quæ omnes recte manent usque ad finem Litaniarum Sabbati Sancti.

GAVANTI. Rubr. Miss.

Ceremoniale Monasticum lib. 4. cap. 5. n. 9. vult, quòd in Festis, quæ recurrente Passionis tempore celebrantur, ab Altari illius Sancti, de quo festivitas agitur, sit removendum Velum, & detegenda Imago. Verùm, cum in Decreto edito à S. R. C. die 19. Novembris 1649. & dato in nostro Indice sub n. 300. habeatur, quòd Sabbato Passionis debeant velari Imagines, & Cruces, etiam si occurrat eo die Festum S. Titularis, vel Patroni Ecclesiæ; Rursus quoniam ex alio Decreto eadem die, & eodem anno edito, & dato in nostro Indice sub n. 301. habetur, quòd dictæ Imagines, & Cruces, detegi non debent, etiam si in hebdomada Passionis occurrat Festum S. Titularis, aut Dedicacionis Ecclesiæ; hinc liquet, prædictam dispositionem Ceremonialis Monastici nullo modo servandam esse. Semper enim toto Passionis tempore, Imagines, & Cruces, quocumque recurrente Festo, velatæ esse debent, & quidem, ut dixi, velo violaceo; non enim mutandum est Velum juxta colorem Festorum occurrentium, ut optimè docet Guyetus lib. 4. cap. 18. quæst. 25. & hæc est praxis omnium Ecclesiarum, cum talis color violaceus Veli, quo teguntur Cruces, & Imagines, significet Christum, qui abscondit se, & exivit de Templo, ut legitur in Evangelio Dominicæ de Passione; & reverè antiquitus in Cappella

U u u pella